

Aan
Provincie Gelderland
Postbus 9090
T.a.v. [REDACTED]
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Barchman Wuytierslaan 10
3818 LH Amersfoort

T [038] 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

KvK 050 733 85
IBAN NL38 TRIO 0254 8450 29
BTW NL8123 52 129 B01

memo

Contactpersoon

[REDACTED]

Kenmerk

25-736

Status

definitief

Datum

8 juni 2025

Auteur(s)

[REDACTED]

Tweede lezer

[REDACTED]

Betreft

Aanvullende gegevens renovatie en verduurzaming gevels Ziekenhuis St Jansdal,
Harderwijk – zaaknummer 2026-001739

Ten geleide

Ecogroen heeft op 5 februari 2026 namens Ziekenhuis St Jansdal, een Omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit aangevraagd. De aanvraag heeft betrekking op de renovatie en verduurzaming van enkele gevels van het ziekenhuis St Jansdal in Harderwijk. Met uw brief van 29 mei 2026 (DSO-verzoeknummer 2026020500948) heeft u vragen gesteld over deze aanvraag, bij u geregistreerd met zaaknummer 2026-001739. Voorliggend memo voorziet in beantwoording van de vragen ten aanzien van het vleermuisonderzoek zoals opgenomen onder punt 1 in uw brief. De vragen zijn hieronder integraal overgenomen (vet en schuin gedrukt) waarna beantwoording volgt. We hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd om de aanvraag verder te kunnen afronden.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED], gemachtigde namens de initiatiefnemer.

Vragen en beantwoording

Het nader onderzoek voldoet niet voor zomer- en kraamverblijfplaatsen van de laatvlieger. Het vleermuisprotocol schrijft voor dat voor de laatvlieger, 2x 2 uur 's avonds onderzoek uitgevoerd moet worden in de periode 15 mei – 15 juli (1 aug)). Er heeft maar 1 avondronde in deze periode plaatsgevonden. Zomer- en kraamverblijfplaatsen van de laatvlieger kunnen om deze reden niet uitgesloten worden. De laatvlieger is een veelvoorkomende, gebouwbewonende vleermuissoort. In de quickscan is aangegeven dat laatvlieger ook in de omgeving van het plangebied is waargenomen. Er kan niet uitgesloten worden dat met de beoogde werkzaamheden, eventuele verblijfplaatsen van de laatvlieger verdwijnen.

notitie

Het vleermuisonderzoek voldoet ook niet voor de gewone grootoorvleermuis. De gewone grootoorvleermuis is een soort die ook in gebouwen kan verblijven, bijvoorbeeld onder daken, in brede spouwmuren en op zolders. Het vleermuisprotocol schrijft voor dat onderzoeken 2 uur moeten duren, waarbij (in de zomer/kraamperiode) in de avond 30 minuten na zonsondergang gestart moet worden en in de ochtend 1 uur voor zonsondergang geëindigd moet zijn. Dit betekent dat de ochtendronde 1 uur te kort is uitgevoerd. Er kan niet uitgesloten worden dat met de beoogde werkzaamheden, eventuele verblijfplaatsen van de gewone grootoorvleermuis verdwijnen.

Ten slotte ligt Harderwijk in een gebied met kraam- en mannenverblijven van de meervleermuis (zie de koloniekartaal meervleermuis van BIJ12). De meervleermuis is een soort die ook in gebouwen een verblijfplaats kan hebben. Er is geen onderbouwing aangeleverd waarom het gebouw niet geschikt zal zijn voor deze soort. Om deze reden had ook onderzoek uitgevoerd moeten worden naar verblijfplaatsen van de meervleermuis. Het onderzoek naar de meervleermuis komt deels overeen met dat van de gewone grootoorvleermuis. Onderzoek naar zomerverblijfplaatsen moet uitgevoerd worden in de omgeving van kraamgroepen en mannenverblijven en betreft 1x 2 uur ochtendonderzoek, welke 60 minuten voor zonsopkomst beëindigd moet zijn. Dit betekent dat het ochtendonderzoek 1 uur te kort is uitgevoerd. Voor kraamverblijfplaatsen wordt voorgeschreven dat er 2x 2 uur onderzoek in de ochtend plaats moet vinden, waarbij het onderzoek ook 60 minuten voor zonsopkomst moet zijn afgerond. Naast dat de eerste ochtendronde een uur te kort is uitgevoerd, is er ook een ochtendronde in de periode 15 mei – 15 augustus te weinig uitgevoerd. Er kan niet uitgesloten worden dat met de beoogde werkzaamheden, eventuele verblijfplaatsen van de meervleermuis verdwijnen.

Het vleermuisonderzoek is onvoldoende, er wordt voor meerdere soorten niet voldaan aan de minimale vereisten uit het vleermuisprotocol. Een onderbouwing waarom is afgeweken van het vleermuisprotocol ontbreekt. Voor iedere soort en type verblijfplaats waarvoor onvoldoende onderzoek is uitgevoerd, dient onderbouwd te worden waarom deze niet is onderzocht. Indien dit niet onderbouwd kan worden, dient nog aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden, of dient extra gemitigeerd te worden (worst-case werkwijze).

Zoals beschreven in paragraaf 3.2 van het activiteitenplan was de onderzoeksinspanning, op basis van de beoordeling in de quickscan (Jansen & Boonstra, 2024), gericht op zomer-, kraam- en paarverblijfplaatsen van gebouwbewoonende vleermuissoorten zoals gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Verblijfplaatsen van laatvlieger, grootoorvleermuis en meervleermuis worden niet verwacht in de te renoveren geveldelen van het ziekenhuis. Dit is in de beoordelingen (quickscans) voorafgaand aan het onderzoek onderbouwd op basis van eerder uitgevoerd vleermuisonderzoek, verspreidingsgegevens en habitat- en verblijfplaatsen van de betreffende soorten. De stukken waar deze onderbouwing is gegeven zijn als bijlagen toegestuurd als onderdeel van de vergunningaanvraag. Onder punten 1 t/m 3 geven we u hier een nadere toelichting op.

1. In 2023 heeft vleermuisonderzoek plaatsgevonden in het kader van de renovatie van enkele andere gevels van het ziekenhuis St Jansdal. Het onderzoek is u toegestuurd als bijlage 00 bij de vergunningaanvraag.¹ De onderzochte gevels liggen in de directe omgeving van de gevels waarop de huidige vergunningaanvraag betrekking heeft (zie figuur 2 uit de notitie). Het onderzoek is uitgevoerd in de periode november 2022 t/m september 2023. Onderzoek naar zomer- en kraamverblijfplaatsen van laatvlieger is in 2023 uitgevoerd tijdens drie avondbezoeken in de periode medio mei – juni. Dit onderzoek was op het moment van het indienen van de aanvraag

¹ Hoksberg (2023). Nader onderzoek vleermuizen St. Jansdalziekenhuis, Harderwijk. Notitie d.d. 28-9-2023, kenmerk 22-594. Ecogroen BV, Amersfoort.

notitie

nog < 3 jaar oud. Tijdens dit onderzoek is geen activiteit van laatvliegers of andere vleermuissoorten zoals meer-vleermuis en gewone grootoorvleermuis waargenomen in/rond het ziekenhuis.

2. In 2024 zijn de nu te renoveren gevels door middel van een quickscan beoordeeld ten aanzien van (verblijfplaatsen van) vleermuizen. Deze quickscan is u toegestuurd als bijlage 01 bij de vergunningaanvraag.² In deze quickscan is geconstateerd dat de gevels dezelfde bouwkenmerken hebben als de gevels die in 2023 al waren onderzocht. Op basis van de beoordeling van deze gevels tijdens het quickscan-veldbezoek, bekende verspreidingsgegevens en het door Ecogroen uitgevoerde onderzoek uit 2023 (bijlage 00), zijn de gevels geschikt bevonden als zomer-, paar-, kraam- en winterverblijfplaats (voor kleine groepen of individuen) van dwergvleermuizen: met name gewone en ruige dwergvleermuis en mogelijk kleine dwergvleermuis. Op basis van deze beoordeling is het aanvullend onderzoek toegespitst op deze soorten.

In deze quickscan is op pagina 13 gemotiveerd waarom er in het gebouw geen verblijfplaatsen van andere vleermuissoorten worden verwacht:

'In de gevels in het projectgebied worden geen verblijfplaatsen van vleermuissoorten als laatvlieger en meer-vleermuis verwacht. Het terrein rond het spoedplein is te sterk verlicht voor meervleermuis. Bovendien zijn deze soorten tijdens vleermuisonderzoek volgens protocol, uitgevoerd in 2022 en 2023 (Hoksberg, 2023) nooit waargenomen in de omgeving van het ziekenhuis. Ook worden de betreffende gevels gezien de bouwkenmerken ongeschikt geacht als massawinterverblijfplaats voor (gewone dwerg-)vleermuizen. Massawinterverblijfplaatsen bevinden zich doorgaans in gebouw(de)len met koele, vochtige en verstoringvrije ruimten en diepe wegkruipmogelijkheden. Er dient bovendien een grote temperatuurbuffer aanwezig te zijn zodat het in deze ruimten over een lange periode stabiel koel en vochtig is. Deze kenmerken ontbreken in de aanwezige gevels.'

Voor de soort gewone grootoorvleermuis geldt -net als voor meervleermuis- dat deze soort erg lichtschuw is. Bovendien is dit een soort die vooral voorkomt in een bosrijke omgeving met een voorkeur voor loof- en gemengd bos. Het ziekenhuis ligt daarentegen centraal in het stedelijke gebied van Harderwijk. De dichtstbijzijnde waarnemingen uit de NDFF van gewone grootoorvleermuis in de omgeving (levende exemplaren) zijn bekend in de omgeving van het Leuvenumse bos (2025) en het bosgebied Ruigeveld ten zuidoosten van Ermelo (2025). Deze waarnemingen zijn gedaan op afstanden vanaf ruim 5 kilometer van het projectgebied.

3. In het najaar van 2024 en het voor- en najaar van 2025 is tijdens het uitgevoerd aanvullend vleermuisonderzoek geen activiteit van laatvlieger, meervleermuis, noch gewone grootoorvleermuis waargenomen rond het ziekenhuis. De resultaten van het aanvullend onderzoek zijn beschreven in de natuurtoets, u toegestuurd als bijlage 02 bij de vergunningaanvraag en in de notitie Vleermuisonderzoek gevelrenovatie St. Jansdal ziekenhuis te Harderwijk, bijlage 03.^{3,4} Dit onderzoek is weliswaar niet volgens het actuele NGB-protocol voor laatvlieger, meervleermuis en gewone grootoorvleermuis uitgevoerd. Er zit echter wel enige overlap tussen de onderzoekstijden die gelden voor onderzoek naar zomer-, kraam- en paarverblijfplaatsen van dwergvleermuissoorten en tijden die gelden voor onderzoek naar laatvlieger, meervleermuis en gewone grootoorvleermuis. Het feit dat deze soorten

² Jansen F.A. & Boonstra D. (2024). Quickscan natuurtoets verduurzaming gevels ziekenhuis St. Jansdal, Harderwijk. Inventarisatie en beoordeling in het kader van de natuurwet- en regelgeving. Rapport 24-328. Ecogroen bv

³ Jansen F.A. & Van Vuuren A. (2025). Natuurtoets renovatie twee geveldelen ziekenhuis St. Jansdal, Harderwijk. Inventarisatie en beoordeling in het kader van de natuurwet- en regelgeving. Rapport 24-391. Ecogroen bv

⁴ Belt, M & F.A. Jansen (2025). Vleermuisonderzoek gevelrenovatie St. Jansdal ziekenhuis te Harderwijk. Notitie d.d. 8-12-2025, kenmerk 25-213. Ecogroen bv.

notitie

niet zijn waargenomen ondersteunt de conclusie uit de quickscan dat de onderzoeksinspanning niet hoefde te zijn toegespitst op deze soorten.

Wij verwachten hiermee voldoende te hebben onderbouwd dat de onderzoeksinspanning ten aanzien van vleermuizen voor de te renoveren gevels waarvoor vergunning wordt aangevraagd voldoende is geweest. We zien uw reactie met belangstelling tegemoet.